Juryrapport

Gouden Zoen 2004

Lopen voor je leven
Els Beerten

De handeling van deze roman beslaat maar enkele uren: de tijd die de achttienjarige Noor nodig heeft om haar eerste marathon te lopen. In flashbacks komen we erachter waarom ze is gaan hardlopen, en waarom ze loopt alsof de dood haar op de hielen zit. Het is een manier om 'haar hoofd leeg te maken', om de herinneringen kwijt te raken aan een gebeurtenis uit haar kindertijd. De roman is knap van compositie. De hoofdstuktitels spelen een belangrijke rol. Het begint met '42.195': de afstand van de marathon. In de volgende hoofdstukken gaat daar steeds 5.000 meter vanaf. Na 15 kilometer worden de intervallen kleiner, het ritme wordt onregelmatig: dat versterkt de spanning. Noor is erg jong voor een marathon. Is ze er wel klaar voor? Zal ze het halen? Na hoofdstukken van twee, drie en vier kilometer gaat het weer beter: opeens zijn we 7.000 meter verder. Maar aan eind zit ze er helemaal doorheen: '5.195', '2.195', '1.195', '595'… Onder het lopen krijgt Noor steeds beelden van vroeger voor ogen, die de inleiding vormen tot lange herinneringen. Ook al zou ze helemaal naar Ispahaan rennen, het verleden kan ze niet ontlopen. Pas in de laatste kilometers, als Noor haast niet verder kan – haar hart klopt als een bezetene, alsof het ontploft – komen we te weten wat er gebeurd is. Een ongeluk, waar Noor bij was: zij kon er niets aan doen, de lezer ziet dat meteen; toch heeft zij zich al die jaren schuldig gevoeld. Voor iedere loper is de marathon een confrontatie met zichzelf. Hier is dat een metafoor voor Noors gevecht met de demonen uit het verleden. Als ze de finish bereikt, ziet ze de gebeurtenissen eindelijk in perspectief en kan ze het verleden achter zich laten. 'En dan voel ik duizend armen om me heen.' Het verhaal van de marathon is bijna filmisch verteld, 'Studio sport' op z'n best, met Noors gedachten als 'voice-over', in korte zinnen, ritmisch als het lopen zelf. In de flashbacks weet Beerten met enkele details de andere personages haarscherp neer te zetten.
Lopen voor je leven is een roman met een hoge literaire kwaliteit, waarin een belangrijk thema subtiel wordt uitgewerkt op een manier die voor jonge lezers herkenbaar is. Daarom verdient Els Beerten de Gouden Zoen 2004.